

כפרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ נח, בדר"ח מרחשון, ה'תשכ"ז

חלק ב – יו"ל לש"פ לך לך, י"א מרחשון, ה'תשע"ג

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושלוש לבריאה

שנת המאתיים להסתלקות-הילולא של כ"ק אדמו"ר הזקן

©

Published and Copyright 2012 by

LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610 • Fax. (206) 666-1770

E-mail: info@lahak.org • Internet: <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch, Inc.

5773 • 2012

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

Tel. (718) 604-2610 Fax. (206) 666-1770

נדפס בסיוע ולזכות בנימין בן חדוה ומשפחת פדרמן ולזכות אמם חדוה בת לאה רייזל

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ לך לך, י"א מרחשון הבעל"ט — הננו מוציאים לאור חלק שני ואחרון מהתועדות לש"פ נח ה'תשכ"ז, הנחה בלתי מוגה (חלק ראשון יצא-לאור לש"פ נח).

*

בתור הוספה — כמה מכתבים (תדפיס מכרכי "אגרות-קודש", שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

ד' מרחשון, ה'תשע"ג
שנת המאתיים להסתלקות-הילולא של כ"ק אדמו"ר הזקן
ברוקלין, נ"י.

יג. ידוע שכל העינים שבעולם ישנם בכללות ובפרטות⁸⁸, וכמו בנוגע לכללות העולם, שיש דוגמתו בפרטיות בכל אדם שנקרא "עולם קטן"⁸⁹, וכן לאידך, שהעולם הוא כמו "גוף גדול"⁹⁰.

ולדוגמא — בנוגע לענין השמש, ש"שמשא אכולי עלמא ניחא"⁹¹, וביחד עם זה, יכולה השמש כולה להשתקף בטיפת מים, והיינו, שאף שאינה אלא טיפה אחת של מים, שאינה בערך לכללות הים, מ"מ, משתקפת בה השמש כולה⁹².

ובפרט בנוגע לבנ"י ותורה, שאצלם ישנו ענין האחדות וההתכללות, הרי בודאי שישנם כל העינים כפי שהם בכללות ואח"כ גם כפי שהם בפרטות.

ולדוגמא — בנוגע לתורה — שמצינו ש"העוסק במצוה פטור מן המצוה"⁹³, כיון שכל מצוה כוללת את כל המצוות⁹⁴.

ובנוגע לבנ"י — בשייכות למצות הקהל (ששייכת במיוחד לשנה

92) ראה גם מכתב י"א ניסן תשכ"ו (אג"ק חכ"ד ע' קז). תר"מ ח"מ ס"ע 51. וש"נ.

93) סוכה כה, סע"א. וש"נ.

94) ראה תר"מ חמ"ו ע' 216. וש"נ.

88) ראה גם לעיל ע' 49. וש"נ.

89) תנחומא פקודי ג. ועוד.

90) ראה סה"מ תש"ט ע' 40, ובהערת

כ"ק אדמו"ר שליט"א שם. וש"נ.

91) סנהדרין לט, א.

זו שהיא שנת הקהל, שזוהי מעלתה המיוחדת לגבי שאר השמיטות): ישנו כללות הענין דהקהל — כפשוטו — "הקהל את העם האנשים והנשים והטף וגרך אשר בשעריך למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו וגו'", "ובניהם אשר לא ידעו ישמעו ולמדו ליראה וגו'"⁹⁵, וכמדובר לעיל⁹⁶ שגם לאחרי חורבן ביהמ"ק ישנו ענין זה בעבודה הרוחנית (שענין זה לא נתבטל ע"י החורבן), ובפרט בשנת הקהל; ונוסף לזה ישנו גם הענין דהקהל בפרטיות ובפרטי פרטיות — בעבודה הפרטית של כל אחד מישראל, להקהיל את כל פרטי כחותיו ועניניו כו'.

יד. ובהתאם לכך, ובהמשך לשמח"ת — הנה כאן המקום להזכיר אודות ענין ה"הקהל" בשייכות לתורה:

ידוע שרבותינו נשיאינו בכלל, וכ"ק מו"ח אדמו"ר בפרט, עוררו ועסקו בלהט ("זיך געקאָכט") לאסוף ולקבץ את כל המנהגים הקשורים עם פסק הלכה (שהרי "מנהג ישראל תורה היא"⁹⁷), ומכ"ש מנהגים הקשורים עם פסק הלכה), וכן כתבי ("ביכלאָך") חסידות, מכתבים, רשימות ושיחות קודש, ודברי ימי חסידים הראשונים ברי"סמכא, בכתב או בעל-פה כו'.

ואף שכבר נדפסו ריבוי ענינים — הרי זה כטיפה מן הים.

ולכן, מבקשים בזה, ובכל לשון של בקשה, שכל מי שיש בידו (או שידוע אודות מיהו שיש בידו) העתקות נאמנות מענינים הנ"ל, וכל דמכללי איתמר, כולל גם בנוגע לענינים שכבר נדפסו, אם ישנה הנחה נוספת עם שינויים (שכיון שנערכה ע"י "מניח" שהוא ברי"סמכא, הרי כודאי שהשינויים הם בדיוק כו') — ישתדלו לשלוח כל ענינים אלו לכאן, על מנת שידפיסו ויפיצו זאת, ועד שיבוא מזה ה"בכ"ן בנוגע לעבודה בפועל, ובלשון הכתוב: "למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו וגו'"⁹⁸.

וע"י ה"הקהל" בנוגע לתורה, נבוא גם ל"הקהל" כפשוטו — "הקהל את העם האנשים והנשים והטף וגרך אשר בשעריך", בביאת משיח צדקנו, יבוא ויגאלנו ויוליכנו לארצנו, בקרוב ממש.

* * *

מהרי"ל — הובא ברמ"א יו"ד ששע"ו ס"ד.
מנהגים ישנים מדורא ע' 153. שו"ע אדה"ז
או"ח סוסק"פ. סתל"ב ס"א. סתנ"ב ס"ד.
סתצ"ד סט"ז. ועוד.

(98) חסר קצת (הנו"ל).

(95) וילך לא, יב"ג.
(96) שיחת ש"פ בראשית, מבה"ח מרחשון
(התוועדות ב) סכ"א ואילך (לעיל ע' 197
ואילך). וש"ג.

(97) ראה תוד"ה נפסל — מנחות כ, ב.

טו. הביאור בפירוש רש"י⁹⁹ בהתחלת פרשת השבוע¹⁰⁰, "אלה תולדות נח נח איש צדיק", "הואיל והזכירו ספר בשבחו, שנאמר¹⁰¹ זכר צדיק לברכה, ד"א ללמדך שעיקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים",

— הקושי בפסוק: מהי השייכות של "נח איש צדיק"¹⁰² ל"תולדות נח" שבפשוט קאי על הבנים? ולכן מפרש רש"י ש"נח איש צדיק" הוא כמו מאמר המוסגר, "הואיל והזכירו ספר בשבחו"; אך כיון שאין זה מחזור כ"כ שהכתוב יפסיק במאמר המוסגר, מוסיף רש"י לפרש שגם "מעשים טובים" נקראים "תולדות" (אבל זהו רק פירוש שני, כי, "תולדות" כפשוטו הם בנים). ורש"י מעתיק גם תיבת "אלה", כדי לשלול הפירוש ש"נח איש צדיק" בא בהמשך למ"ש בס"פ בראשית "ונח מצא חן בעיני ה'" (שעפ"ז יתורץ הקושי שנשאר לפי ב' הפירושים: מדוע לא מצינו לפנ"ז הסיפור בשבח הצדיק, או סיפור מעשיו הטובים) — כי "אלה" מורה על התחלת ענין חדש ("פסל את הראשונים"¹⁰³);

החילוק בין "ספר בשבחו", שזהו הפירוש הפשוט בפסוק "זכר צדיק לברכה", ל"ברכו", כפי שמביא רש"י מ"מדרש אגדה" בפירוש הפסוק¹⁰⁴ "ואברהם היו יהי' גו'", והביאור בדברי הגמרא¹⁰⁵ "מנא הא

101 משלי יר"ד, ז.

102 אבל מ"ש "תמים הי' בדורותיו" — מובן ששייך ל"אלה תולדות נח .. ויולד נח שלשה בנים", כי, להיתור "בדורותיו", בדור המבול (הן לפי הפירוש "לשבח" והן לפי הפירוש "לגנאי"), לכן "ויולד נח (רק) שלשה בנים", ולא כמו כל אלו שנימנו לפניו שנאמר בהם "ויולד בנים ובנות", ע"ד שפירש רש"י לפנ"ז (בראשית ה, לב) "מה טעם כל הדורות הולידו לק' שנה וזה לת"ק, אמר הקב"ה, אם רשעים הם, יאבדו במים, ורע לצדיק זה, ואם צדיקים הם, אטריח עליו לעשות תיבות הרבה, כבש את מעיינו כו".

103 פרש"י ר"פ משפטים.

104 וירא יח, יח.

105 יומא לח, ב.

99 ובהקדם גודל העילוי בלימוד פירוש רש"י, פשוטו של מקרא (כפי שמצינו גם להלכה, בנוגע לשנים מקרא ואחד תרגום, שנזכר גם לימוד פירוש רש"י (שו"ע אדה"ז או"ח סרפ"ה ס"ב)) — שעיקר ענין ה"מקרא", "מלשון קריאה כאדם הקורא לחברו בשמו" (לקר"ת פינחס עו, ריש ע"ב), שע"ז נפנה לקוראו בכל עצמותו (ראה תו"מ חל"ג ע' 22. וש"נ), הרי זה בפשוטו של מקרא. וזהו הטעם שבמקרא, ובפשוטו של מקרא, ישנם ענינים של סודות התורה ("יינה של תורה") יותר מאשר בתושבע"פ. ולכן ציווי רבותינו נשיאינו ללמוד בכל יום פרשה חומש עם פירוש רש"י. וזהו גם הטעם שנהוג לאחורונה בכל התועדות ביום הש"ק ללמוד ענין בפירוש רש"י.

100 וכידוע פתגם רבינו הזקן (סה"ש תש"ב ע' 29 ואילך. נעתק ב"היום יום" ב חשון) שצריכים לחיות עם הזמן, היינו, עם הפרשה בתורה שלומדים בשבוע זה*, וענין זה מהוה נתינת כח על כל עניני השבוע.

(* ומעלה מיוחדת בפרשת נח — מצד מעלתו של נח שאצלו הי' הענין העיקרי של המעבר מתורה לתקון (כ"ל ס"ד).

מילתא דאמור רבנן זכר צדיק לברכה .. מדאורייתא .. דכתיב .. ואברהם
הי' יהי' גוי", ולא מנח, כי, בנח לא מדובר אודות ברכה, אלא אודות
שבח;

וביאור פעולת הסיפור בשבחו, כמוכן מפעולת הדיבור הבלתי-
רצוי, לשון הרע, שמעורר ומגלה את הרע שמצד עצמו הי' נשאר
בהעלם¹⁰⁶, ומרובה מדה טובה, שהדיבור בשבחו יש לו השפעה טובה¹⁰⁷,
ומביא חיזוק וסיוע בעבודה;

ועפ"ז יובן הטעם שענין זה נאמר בפ' נח, שבה מדובר אודות
עבודתו של נח, ולא בפ' בראשית, שבה מדובר אודות הענין דנשיאת חן
שעיקרו מצד אתעדל"ע —

הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש ח"ה ע' 36 ואילך.

* * *

טז. הביאור בפירוש רש"י בסיום הפרשה, "בחרן", "הנו"ן הפוכה,
לומר לך עד אברם חרון אף של מקום (בעולם) — שה"חרון אף" אינו
קשור עם תרח, שהרי לשיטת רש"י עשה תרח תשובה משך זמן רב לפני
מיתתו¹⁰⁸, אלא עם כללות העולם, וענין זה נפסק (כמרומו בצורת הנו"ן)
עם זריחת אורו של אברהם¹⁰⁹ (הנזכר בפסוק הבא). והחידוש שבדבר
ש"עד אברם" הי' "חרון אף של מקום" — שאף שהאריכו ימים ביותר,
אין זה בגלל שהי' אצלם ענין מסויים שגרם נח"ר להקב"ה (כמו ענין

שם) פתגם רבינו הזקן אודות הפתקא אשר
משמי שמיא נחיתא כו', שבכחה של
התוועדות חסידית לפעול יותר מאשר פעולתו
של מלאך מיכאל — כי, ע"ז שמשבחים
איש את רעהו כו', מעוררים וממשיכים את
הטוב שבו בגילוי, וזהו גם ענין אמירת
לחיים, והמענה "לחיים ולברכה", שהו"ע
ההמשכה בגילוי כו'.

108 משא"כ לדעת המדרש (הובא ברמב"ן
סוף פרשתנו) שתרח יש לו חלק לעוה"ב
בזכות אברהם בנו, וכמארו"ל (סנהדרין קד,
א) "ברא מזכי אבא".

109 וכמבואר במאמר ההילולא ד"ה
באתי לגני (סה"מ תשי"ז ע' 111), שאברהם
הי' הראשון שהוריד את השכינה מלמעלה
למטה.

106 ולהעיר מהמבואר בנוגע למאמרו
של רבי יוחנן בן זכאי, "איני יודע באיזה דרך
מוליכין אותי" (ברכות כח, ב), אף שגדלה
מעלתו ביותר, "מ' שנה למד מ' שנה לימד"
(ר"ה לא, סע"ב. וש"ג), ולא פסיק פומי'
מגירסא וכו' — כיון שלא ידע מה נעשה עם
הרע הנעלם כו' (ראה לקו"ת ויקרא נ, סע"ד.
מסעי צ, ב. ובכ"מ).

107 וכפי שסיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר
(סה"ש שנסמן בלקו"ש שבפנים הערה 60),
בשם אדמו"ר מהר"ש, שהצ"צ אמר פעם
בערב ר"ה, שרצונו של האב שישבחו את בניו
בפניו, וההסברה בזה — שע"י השבח
מעוררים וממשיכים את הטוב שבו בגילוי.
וזהו גם המעלה של התוועדות חסידית
— כידוע (קובץ מכתבים שנסמן בלקו"ש

האחדות וכיו"ב), אלא הי' "חרון אף כו", ואעפ"כ עלה ברצונו שיאריכו ימים. והרמז ב"יינה של תורה" — שהדורות הראשונים היו ניוונים בחסדו של הקב"ה שלמעלה מהשתלשלות, שזהו ש"חרון" הוא מלשון "חרון אף" (ולא מלשון "נחר גרוני"¹¹⁰), כי, "אף" קשור עם ענין הריח (למעלה מחכמה), שמגיע למעלה מסדר השתלשלות. וענין זה מרומז בהשינוי דנו"ן פשוטה, שמורה על ההמשכה עד למטה מטה — הוגה ע"י כ"ק אדמור"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש חט"ו ע' 63 ואילך.

* * *

יז. ישנם אלו שבימים הקרובים יהי' אצלם הענין ד'ויעקב הלך לדרכו",

— לאחרי שבהיותם כאן הי' אצלם הקושי הקשור עם טלטול הדרך, ובאופן של הידור... הן בנוגע לזמני האכילה והשינה וכו', והן בנוגע ללבושים וכו' —

שיחזרו לבתיהם, ולעבודתם הרגילה בעניני התומ"צ,

ושם צריך להמשיך את עניני חודש תשרי (לאחרי שכבר נשלם גם יום שלושים שבו), חודש השביעי, המשובע בכל טוב¹¹¹, שיומשך על כל השנה.

ולכן, יאמרו כולם יחדיו "לחיים", וענין זה יסייע להמשיך את כל עניני חודש תשרי, ובפרט "זמן שמחתנו", על כל השנה כולה.

יח. והנה, מצינו במדרשי רז"ל¹¹² בנוגע לשמיני-עצרת, שהקב"ה אומר לבנ"י "קשה עלי פרידתכם", ולכן, "עשו לי סעודה קטנה .. פר אחד איל אחד".

ולכאורה אינו מובן¹¹³: מהו הדיוק "קשה עלי פרידתכם", דלכאורה הול"ל "קשה עלי פרידתנו" — הפרידה בין הקב"ה לבנ"י?

[יש מפרשים¹¹⁴, שמצד הקב"ה לא שייך לומר ענין של פרידה מבנ"י, ולכן לא נאמר "פרידתנו", אלא "פרידתכם", היינו, שהפירוד הוא רק מצד בנ"י. אבל, ביאור זה אינו מספיק, שהרי גם מצד הקב"ה אינו

(113) ראה גם שיחת ש"פ נח, בדר"ח מ"ח תשכ"ד סכ"ד (תו"מ חל"ח ע' 212). וש"נ.
(114) ראה גם תו"מ חט"ו ריש ע' 167.

(110) תהלים סט, ד.
(111) ויק"ר פכ"ט, ח.
(112) פרש"י אמור כג, לו. פינחס כט,

לה-לו.

דומה המעמד ומצב כאשר בני עולים לרגל לביהמ"ק לגבי המעמד ומצב שלאחרי החג.

גם צריך להבין¹¹⁵: כיצד מתבטל הקושי שבענין הפרידה ע"ז שיעשו "סעודה קטנה, פר אחד איל אחד"? והביאור בזה¹¹⁶:

הקושי בענין הפרידה הוא — לא בנוגע להקב"ה ובנ"י, אלא בנוגע לבנ"י עצמם, שהם נפרדים איש מרעהו. ולכן העצה לזה היא ע"י עריכת "סעודה קטנה", "פר אחד איל אחד" — כי, עי"ז שכל בנ"י מכל השבטים מקריבים קרבן אחד, אזי נפעל ענין של אחדות ביניהם. ולכן, יאמרו עתה כולם ביחד "לחיים", "לחיים ולברכה" (כדברי הרב המגיד¹¹⁷), "עם כל הפירושים"¹¹⁸, ועי"ז יפעלו הענין ד"ויעקב הלך לדרכו" (יחד עם המשכת כל עניני חודש תשרי, ובפרט "זמן שמחתנו", על כל השנה כולה) מתוך אחדות כו'⁸⁷.

* * *

יט. כאן הזמן והמקום להבהיר ב' ענינים:

ענין הא':

בהמשך לחלוקת המשקה בשמחת-תורה¹¹⁹ — הנה ישנם כאלו שרוצים להשלות את עצמם או אחרים, שכבר נתבטל מה שדובר כמ"פ¹²⁰, אודות שתיית משקה בעת התוועדות, שצריכה להיות ההגבלה דג' כוסות כו', או שחושבים שאני צריך אמנם לומר את הדברים, אבל באמת אין צורך לציית...

ולכן יש צורך לחזור ולהבהיר שהענין הוא בתקפו לעולם ועד, ואדרבה, ביתר שאת וביתר עוז — שלא לשתות יותר מג' כוסות קטנות. וכמדובר, שגם באופן כזה יכולים להתוועד כמה שעות, ומובטחים הם שע"ז לא יחסר בעבודתם כו'.

ובכל אופן, מכאן ולהבא יש להקפיד על זה, הן בנוגע לעצמו והן בנוגע להזולת, גם אם בשביל זה יש צורך בענין של אתכפיא וקבלת עול — "ברעכן זיך" כו'.

(119) שיחת ליל שמח"ת (קודם הקפות) בסופה (לעיל ע' 142).

(120) ראה גם תו"מ חמ"ד ע' 99 ואילך. וש"נ.

(115) ראה גם שם ע' 166. וש"נ.

(116) ראה גם תו"מ חל"ו ע' 144. וש"נ.

(117) סה"ש תרצ"ז ע' 230 (נעתק ב"היום יום" כט אד"א).

(118) ראה תו"מ חמ"ז ע' 67. וש"נ.

וענין הב':

ישנם בעלי מרה-שחורה ("מרה-שחורה-ניקעס") שמנצלים טבע זה (לא רק בשביל להוסיף התמדה ושקידה בלימוד התורה¹²¹, אלא) לעורר — בכתב ובעל-פה — בנוגע להמשקה הנקרא "בענדיקטיין", שיש בזה שאלות וספקות כו'.

ולכן: לעת-עתה יפסיקו להשתמש במשקה זה, וישתמשו עם משקה הראוי גם לבעלי המרה-שחורה...

— ובודאי לא תהי' תרעומת מצדם של רבותינו נשיאינו, שהיו משתמשים במשקה זה בליובאוויטש —

עד שיבואו "משה ואהרן עמהם"¹²², ואז יתברר שאין שום פקפוק בדבר, וכולם יכולים לשתות משקה זה, הן אלו שיאכלו מאכלי בשר, והן אלו שיאכלו מאכלי חלב, וכמבואר בהלכות ברכת המזון¹²³ האופן שיוכלו לזמן יחדיו...⁸⁷.

* * *

כ. כתיב¹²⁴ "כי נר מצוה ותורה אור". וכיון שבאים אנו זה-עתה משמח"ת, יש להדגיש את הענין ד"תורה אור" — לימוד התורה באופן שחודר ומאיר את כל מציאותו ועד לחלקו בעולם, ובעיקר — גופו ונפשו הבהמית, וגם נפשו האלקית, ע"י המאור שבתורה, זוהי פנימיות התורה.

ובהתאם לכך, יש להזכיר שבין אלו שנוסעים מכאן, ישנם גם תלמידי הישיבה שבאו לכאן למשך זמן על מנת ללמוד תורה — שזהו כל ההיתר שלהם לצאת לחוץ-לארץ, כמבואר ברמב"ם¹²⁵.

וכמדובר בזה¹²⁶, שלכן צריך להיות אצלם לימוד התורה באופן נעלה יותר, שלא הי' יכול להיות אצלם בהיותם בארץ ישראל, ובזה גופא צריך להוסיף מיום ליום, כיון שבכל יום ויום (מלבד שבתות) הרי זה כמו שזה-עתה יצאו מא"י לחו"ל כדי ללמוד תורה, ובפרט ככל שהולך ומתקרב הזמן שבו צריכים לחזור לא"י, ועד שבמשך שעות ספורות יכולים להיות כבר בדרכם לא"י, כך, שנרגש ביותר שבאו מא"י לחו"ל, ולכן צריכים

(124) משלי ו, כג.

(121) ראה תו"א תולדות יט, ג.

(125) הלי' מלכים פ"א ה"ט.

(122) ראה יומא ה, ב. נדה ע, ב. תוד"ה

(126) ראה תו"מ חל"ב ע' 26 ואילך. וראה

אחד — פסחים קיד, סע"ב.

גם תו"מ ח"ב ס"ע 92. ח"ח ע' 4.

(123) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סקצ"ו ס"ז.

להוסיף עוד יותר בלימוד התורה; ובודאי שלאחרי שיחזרו לא"י, יהי אצלם הענין ד"ילכו מחיל אל חיל"¹²⁷ בלימוד התורה וקיום המצוות.

וצריכים הם לידע את גודל האחריות המוטלת עליהם (כולל גם בנוגע לאלו שהי' בידם למחות כו') — שהרי בחזרתם לא"י "יבחנו" אותם לראות מה קיבלו בהיותם כאן, ונמצא, שע"ז בוחנים גם את הנמצאים בסביבתם!...

ובידעם את גודל האחריות — צריכים להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בלימוד התורה, נגלה וחסידות, הן הוספה בכמות הזמן, והן הוספה ביגיעה, וכמארז"ל¹²⁸ "יגעתי ומצאתי", כמדובר פעם¹²⁹ שזהו בדוגמת ענין המציאה, היינו, שמשג הרבה יותר באין ערוך ממה שהתייגע, כך, שעסקם בלימוד התורה יהי' "לתהלה ולשם ולתפארת"¹³⁰ — כמבואר בחסידות¹³¹ שג' ענינים אלו הם כנגד תלת מוחין שבראש, ומוכן שענין זה שייך במיוחד לבני ישיבה וראש ישיבה כו'; ומהמוחין יומשך גם במדות, ועד למעשה — לימוד המביא לידי מעשה — שיתוסף אצלם בקיום המצוות בהידור, כך, שהתורה תחדור את כל מציאותם, ותפעל עליהם ועל זרעם וזרע זרעם, ללמוד וללמד לשמור ולעשות את כל דברי התורה הזאת, במשך כל השנה כולה, ובפרט בשנה זו שהיא שנה שלימה ומלאה, שיש בה מספר הימים היותר גדול.

וכיון שכל זה צריך להיות בשמחה, ובפרט בבואנו זה עתה משמחת — יאמרו "לחיים", וימשיכו זאת על כל השנה כולה.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן "כי בשמחה תצארו" — ניט אום שבת גערעדט" ... ואח"כ אמר:]

כא. בודאי ימשיכו לערוך התוועדות בכל לילה עד לזמן הנסיעה, כולל גם בליל הנסיעה, וגם במטוס... ויקחו מכאן את המזונות והמשקה עבור ההתוועדויות.

ויהי' זה באופן ד"לילה כיום יאיר"¹³², לעשות מהלילה — יום, כפי שמצינו בנוגע ליום השבת שלא נאמר בו "ויהי ערב", כיון שהלילה נעשה יום¹³³, וכפי שיהי' לעתיד לבוא ש"לילה כיום יאיר" בגשמיות,

(130) לשון הכתוב — תבוא כו, יט.

(131) ראה לקו"ת תבוא מב, ב, שם, ג.

(132) תהלים קלט, יב.

(133) ראה מדרש תהלים ושוח"ט מזמור

צב בתחלתו. יל"ש ס"פ בראשית.

(127) תהלים פד, ח.

(128) מגילה ו, ריש ע"ב.

(129) שיחת שמחת ביה"ש תשכ"ג (לקו"ש

ח"ד ע' 1165). יום ב' דחה"ש תשכ"ד

(לקו"ש ח"ג ע' 117).

וענין זה נפעל ע"י העבודה עתה, באופן ש"ליהודים היתה אורה"¹³⁴ —
 "זו תורה"¹³⁵, שמאירה את כל מציאותם ועד לחלקם בעולם — "ושמחה
 וישון ויקר"¹³⁴.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן את המשקה והמזונות להרב משה הכהן
 דובינסקי (מארגן ה"מלוה מלכה"), באמרו, שכיון שהתחלת
 ההתועדויות היא מ"מלוה מלכה", הרי זה שייך אליו, והורה לו, לשמור
 חלק מהמשקה והמזונות שיספיק גם עבור שאר ההתועדויות.

כ"ק אדמו"ר שליט"א ברך ברכה אחרונה, ואח"כ אמר:]

ע"פ מ"ש בפרשת לך לך שהולכים לקרוא עתה"¹³⁶ — הנה כאשר
 יהי' הענין ד"לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך גו", אזי תקויים
 ההבטחה "ואעשך לגוי גדול גו", ועד להסיום: "והי' ברכה"¹³⁷.

סידורי, ואמר הפסוקים דלקמן מתוך הסידור
 (המור"ל).

(134) אסתר ח, טז.

(135) מגילה טז, ב.

(136) כ"ק אדמו"ר שליט"א פתח את (137) ר"פ לך לך.

הוספה

בי"ה, כי"ז תשרי תשט"ו
ברוקלין

הרה"ח הו"ח אי"א נו"נ
עוסק בצ"צ מוה"ר ... שי

שלום וברכה!

בהמשך להדבורים שהיו בינינו בהיותו כאן בחדרי, הנה כנראה שגם שעות הנסיעה מכאן ל... לא הביאו שינוי בדעתו ובהחלטתו.

והנה אף שקויתי שלאחר מכתבי הידוע לא אצטרך לכתוב בכתב ואפילו לא בעל פה בדבורים כמו אלו, בכל זה מפני הענין דכל ישראל ערבים זבי"ז, ולהוציא מלבו הפיתויים דלעו"ז שטענותיו פעלו, עכ"פ, לשינוי במקצת, בחוות דעתי, הנני בזה עוד הפעם בדברים ברורים — **ששני** הענינים אינם אלא **בידו**. ויחסו הוא, הן לענין השייטעל והן לענין החינוך, גרם עמדת זוגתו תחי' באופן הבלתי רצוי כלל וכלל בזה, אבל כנ"ל הוא האשם בזה ולא היא. ואם היתה רואה בו החלטה בלי פקפוקים בהכרח הדבר, הרי מכמה זמן לפני זה הי' בא לפועל. ומובן אשר הדיחוי בלך ושוב לעוד איזה שבועות וכי' ובנתים מתנהגים בהדרך כו' — הרי זהו הענין דהאומר אחטא ואשוב ואשוב, ואשר בנדון זה הוא — לא שתי פעמים, אלא כמה וכמה פעמים.

ויתן השי"ת, שכבכל איש ישראל בהענין דובחרת בחיים, שדוקא הוא בבחירתו יבחר דרך תורתנו תורת חיים, ולא ע"י כפי' מבחוץ. ויה"ר מהשי"ת, אַז ער זאָל זיך חאַפּען וועגן וואָסערע ענינים עס האַנדעלט זיך, ויה"ר שיהי' זה בהקדם היותר אפשרי, ויהי' זה בחדש וברחמים. ומובן אשר, ע"פ הנ"ל, כוונתי ב"הקדם היותר אפשרי" — אינה לחדש וגם אפילו לא לשבוע, אלא לשעות וימים.

בברכה.

מהעתקה.

מכתבי הידוע .. לענין השייטעל .. לענין החינוך: ראה אג"ק ח"י אגרת ב'תתקע (ו' תשרי תשט"ו), ובהנסמך בהערות שם.

דכל ישראל ערבים זבי"ז: סנהדרין כז, סע"ב. וש"נ.

דהאומר אחטא ואשוב .. שתי פעמים: יומא פה, ב (במשנה). שם פז, א.

דובחרת בחיים: נצבים ל, יט.

ב

בי"ה, ד' שבט תשי"ט

ברוקלין

האברך . . . שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מער"ח שבט, בו כותב ע"ד הצעת הנכבדות ואשר היא המדוברת מסכימה, אבל ישנה התנגדות ממי מקרובי של המדוברת מפני חילוק המוצא שביניהם, שהוא מעדות המזרח והיא מהאשכנזים.

ולפלא קצת, שהרי כמה וכמה השתדכו ביניהם מעדות אלו ובפרט בשנים האחרונות, ועלה הזיווג ליפה.

והעיקר בעיניי, אשר צריכה להיות החלטה בתוקף המתאים מהמדובר והמדוברת לבנות ביתם בישראל על יסודי התורה והמצוה, שזהו הכלי לקבלת ברכות השי"ת והצלחתו בענין זה.

ובאם ישנה החלטה האמורה משני הצדדים, יש לשדל את אלו שעד עתה התנגדו להאמור, ומוכן לשדלם בדרכי נועם ובדרכי שלום שגם הם יסכימו, ויאמרו לדבק טוב.

נעם לי לקרות במכתבו אשר מתחיל הוא לעבוד כמורה בעיר . . . בחינוך ברוח תוה"ק, ותקותי חזקה שפירוש הענין הוא ברוח היהדות המסורתית ובאופן שהתלמוד מביא לידי מעשה קיום מצותיו ית', ואם כן הוא, יהי רצון שיהי בשעה טובה ומוצלחת, ויראה פרי טוב בעמלו, להעמיד תלמידים, עליהם יאמר, זרע ברך ה' המה.

בברכה לבשו"ט בכל האמור

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

נ.ב. בהזדמנות זו אעוררו על שמירת שלשת השיעורים דחומש תהלים ותניא הידועים, אשר שמענו כ"פ מכ"ק אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע אשר שוים הם לכל נפש וסגולה לכמה ענינים.

ב

הצעת הנכבדות . . . חילוק המוצא שביניהם: ראה גם אג"ק ח"ח אגרת ב"שכ, ובהנסמן בהערות שם. ח"ג אגרת ד'תנו. ח"כ אגרת ז'תרמב.
זרע ברך ה' המה: ע"פ ישעי' סא, ט.

ג

בי"ה, ט"ז מ"ח תשי"כ
ברוקלין

הווי"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ מוה' ארי' שי

שלום וברכה!

מאשרים קבלת מכתבו מח' חשון,

וכאשר מכתבו נכתב בפי' לך לך, חפצי להעתיק כאן מה שנדבר באסיפה של עסקנים, בסדרה זו בענין לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך, שהכוונה גם על כל אחד ואחד מישראל, שכל אחד מישראל אומר איך שגלינו מארצנו, היהודים בארץ ישראל ג"כ בתוככי כלל ישראל, אבל בהדגשה יותר על כל אחד שנגלה למקום שעניני תורה ומצות, אינם כמו שהיו אין דער אַלטער היים, אפילו לאחר שחרב בית המקדש, ועאכו"כ בזמן שבית המקדש הי' קיים, ואקוה שהרושם, אף כי בקיצור, יפעול פעולתו לפי הוראת ופסק דין המשנה, לא המדרש עיקר אלא המעשה, שהוא ועל ידו כל הנמצאים בסביבתו, יקלטו תוכן הפנימי זה, וינצלו לקיים השליחות מזה שאמר זה, הוא השי"ת ויתעלה בורא עולם ומנהיגו והמשגיח על כל אחד ואחת בהשגחה פרטית, וידוע שדברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב.

בברכה ובצפי' לבשו"ט בכל הני"ל.

ג

מוה' ארי': שפייזמאן, באַרבאָדאָס. אגרות נוספות אליו — אג"ק ח"כ אגרת ז'קנג, ובהנסמן בהערות שם.

לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך: ר"פ לך לך.

ופסק דין המשנה, לא המדרש עיקר אלא המעשה: אבות פ"א מ"ז.

וידוע שדברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב: ראה ס' הישר לר"ת שי"ג. הובא בשל"ה

סט, א.

מוקדש

לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות

הילד חייל ב"צבאות השם"

שלום דובער שיחי

ליום הולדתו ועש"ק פי האזינו, י"ב תשרי

ולהכנסו לבריתו של אאע"ה

ועש"ק חול המועד סוכות, י"ט תשרי, ה'תשע"ג

ולזכות אחיו ואחיותיו

שניאור זלמן, חי' מושקא, יוסף יצחק, שטערנא שרה,

מאיר שלמה, שמואל, שיינא, מנחם מענדל, יוכבד ורחל

שיחיו לאריכות ימים ושנים טובות

נדפס על ידי ולזכות הוריהם

חיים שאול וזוגתו מרת בלומא גיטל שיחיו ברוק

ולזכות זקניהם

מרת חנה שתחי' ברוק

הרה"ח ר' משה לוי וזוגתו מרת טויבע ברכה שיחיו רובינשטיין